

da se nam hitrej ko mogoče v Mariboru dovoli poseben odsek c. kr. namestništva in da se s časom vse slovenske pokrajine odcepijo upljiva nemških in italijanskih večin na Štajerskem, Koroškem, Goriškem in v Trstu ter z Kranjsko združijo v eno upravno skupino (Verwaltungsgebiet). To mora sedaj biti nam vsem Slovencem v političnem življenju zvezda vodnica, sicer se slobodno vležemo v stari grob politične smrti. Ker smo se pa probudili k novemu življenju, moramo vstrajno in se vé le z postavnimi sredstvi delovati, dokler ne podremo do popolne narodne zmage. In v ta namen moramo prihodnjič na vso moč delati, da povsod zmagamo z narodnimi, z slovenskimi poslanci, ki nam pa morajo poprej besedo dati, da se bodo neomahljivo, neprestrašeno borili za naše narodne pravice!

Konečno omenimo še politično krivico, katero štajerski Slovenci gledé volilnega reda trpimo. Gornji in srednji Štajer je ves nemšk, mesta in trgi, potem trgovinske zbornice in veliki posestniki so nemški ali nemškutarški. Štajerskim Nemcem je torej na vsak način ogromna večina v deželnem zboru zagotovljena. Ali vkljub temu je po volilnem redu kmetskim Nemcem v gornjem Štajeru več, Slovencem v spodnjem pa manje poslancev odmerjenih, kakor bi jim praviloma šlo. Številke prebivalstva in dačne svote kažejo namreč sledeče, počenshi od največjih okrajev v gornjem in spodnjem Štajeru: 1. Bruck (volilni okraj) šteje 36.858 ljudi, plačuje 87.738 dače ter voli 1 poslanca; največji okraj v spodnjem Štajeru je ptujski; 55.000 ljudi in 104.000 fl. dače, pa le 1 poslanec; 2. Judenburg 26.651 ljudi in 67.306 fl. dače in 1 poslanec, temu vštrit voli okraj celjski, kder na 49.396 ljudi z 185.830 fl. davka pride 1 poslanec; 3. Irnding 24.624 ljudi, 43.000 fl. 1 poslanec; Brežice 41.876 ljudi, 69.850 fl. in 1 poslanec; 4. Murau 22.054 ljudi, 40.232 fl. in 1 poslanec, Ljutomer 39.319 ljudi, 100.115 fl. in 1 poslanec; 5. Leoben 18.202 ljudi, 52.770 fl. in 1 poslanec; Maribor 36.015 ljudi, 167.544 fl. in 1 poslanec; 6. Liezen 15.357 ljudi, 26.243 fl. in 1 poslanec, Slov. Gradec 34.020 ljudi in 52.085 fl. in tudi le 1 poslanec t. j. po volilnem redu velja gornje-štajerski, nemški kmet za 2 slovenska kmeta. Ko bi se v spodnjem Štajerskem tako volili, kakor v Liezen-u, tedaj bi morali Slovenci imeti 18 poslancev, imamo pa jih samo 8, če nam enega ali drugega nemškutarji ne pograbijo!

Gospodarske stvari.

Velika drevesa kako jih presajati.

M. Marsikteri gospodar je mnogokrat prisiljen velika odraščena drevesa z mesta, na katerem že leta in leta stojijo, proč djati in primeri se o takih prilikah, da ostra sekira veliki trud mnogo

mного let v malih trenutkih vniči. In vendar se da tako drevo z malim trudom in nekoliko skrbijo na drugo mesto prestaviti in tako prestavljeno drevo lastniku še marsiktero leto z svojim sadom hasek prinaša. Po tem takem se da tedaj lahko misliti, da je način, kako ravnati z presajanjem odraščanih dreves še vse premalo znan, sicer bi sekira imela manj opravka pri odraščanih sadunosnih drevesih in marsiktero bi se presadilo in tako svojemu lastniku na korist še dolgo časa ohranilo. Zato hočemo tukaj bolj natanko in obširno o presajanju velikih dreves govoriti.

Sploh sta dva glavna načina, katerih se moramo pri tem opravilu držati: 1. Presajanje z zmrznjeno grudo. Že beseda sama kaže, da se to delo le more storiti, kedar je zemlja zmrzajena, tedaj le po zimi. Skoplje se tedaj tam, kder se misli, da ima drevo svoje vlaknate korenine, toraj v polovici večnega premernika, okoli koreninske grude jama blizo $\frac{1}{2}$ metra široka. Ko bi gruda še ne bila premrzajena, se z vodo nekaj poliva, da še bolj premrzne. Zdaj se morajo tudi korenine drevesa, ki pod grudo v globočino segajo, podkopati in srčna ali glavna korenina se mora z sekiro gladko presekat. To sicer precej težavno delo se z tem nekaj olajša, da se okoli in okoli podkopano drevo nekaj na jedno stran nagne in se mu potem korenine gladko odsekajo. Nova jama, v katero ima drevo priti, se mora se vé da ob tali zemlji izkopati in da potem zemlja ne zmrzne, se mora jama z listjem pokriti in izpolniti, in ravno tako tudi izkopana prst, z katero se potem drevo v novi jami zopet zasuje. Če se gruda še z koli pritrdi, da ga burje ne morejo omajati in poškodovati, tako bode to rast presajenega drevesa še na mnogo pospeševalo. Drevesna krona se na dvojni način obrezuje. Stare veje se drevesu ali nazaj porežejo na 0:40 — 0:50 metra od debla proč in puščajo se le nekatere mlajše postranske veje; na drugi način se pa prekošata, pregosta krona le nekaj izreže in bolj redka napravi, veje pa, ki se pustijo, ostanejo neporezane. Kakor mnoge skušnje kažejo, drevesa na prvi način obrezana izvrstno rastejo, med tem ko se drevesa na zadnji način porezana vendar včasih tudi usuše. Iz obojih načinov se je vendar prvi, namreč presajena drevesa porezati, gotovejši in boljši skazal. Če namreč po presajanju neugodne vremenske razmere nastopijo ali pa če presajeno drevo ne najde v zemlji potrebne vlage, tako je nevarnost, da drevo na drugi način presajeno pogine. Prevažanje dreves z zmrznjeno grudo je se vé da težavno, ker je prstna gruda težka in tedaj teža drevesa samega na sebi še za mnogo poviša. Najboljše gre to delo izpod rok, ako se debela močna deska pod koreninsko grudo podloži, drevo do srede deske potisne, potem, kder je prostora pod desko, valjarjev podloži in tako drevo na svoje mesto zavalja. Kder pa prostorne razmere tega ne dopuščaja, tam se mora drevo na deski na svoje mesto prenesti, kar se z tem polajša, da

se poprečni koli pod desko podteknejo in drevo od nekoliko močnih možakov prenese. Da se prstena gruda spomladi in poleti preveč ne posuši, je potrebno, da se zemlja okoli posajenega drevesa prvo leto nekoliko z prsteno steljo pokrije. 2. Presajanje spomladi ali jeseni. Kdor noče po zimi z zmrznjeno grudo presajati, naj to pa stori spomladi ali jeseni. Izkopavanje dreves iz zemlje spomladi ali jeseni ni ravno dosti od zimskega različno, samo na to se mora skrbno gledati, da se še manj vlaknate korenine drevesu poškodujejo in da se mu jih še več pušča; kajti ravno te korenine največ k vspešni rasti drevesa pripomorejo. Tudi se mora kolikor mogoče na to gledati, da prstna gruda cela ostane, če tudi se ne da tajiti, da tudi drevesa z manj trdno grudo dobro rastejo. Tudi krona se na ravno tisti način obrezuje, kakor pri zimskem presajanju. Samo zemlja okoli drevesa se mora prvo leto marljivo z listjem pokrивati, da imajo korenine dosti vlage. Tako se dajo jablane, slive in druga drevesa presaditi, ki so dostikrat po 0.40 — 0.65 metra v deblu v premerniku debela. Dobro je še presajeno drevo ob deblu z mahom gori do vej oviti in ga večkrat ob tistem vremenu z vodo poskropiti, da je večji del zavoja vlažen. Tako presajena drevesa večidel prav dobro rastejo.

Ne pozabimo popolnem svojih travnikov. Sedaj je ravno ugoden čas, da za svoje travnike ali senožeti kaj storimo; tudi sedaj razne njihove napake in pomanjkljivosti najbolj vsakemu v oči bodejo. Zatorej na delo! Z travo obraščeni stari krtinoveci se naj gladko razkopljejo, jame zavozijo in poravnajo, grmovje potrebi in sploh ves travnik, če je to le mogoče, tako nagne, da bo voda lahko dotekala in odtekala. Dalje bo treba misliti, da se potegnejo taki grabni in jarki, potem jezi in zaprnice, da se travniki, katerih po leti ni moč napajati, vsaj pozimske in spomladanske snežnice in dežnice dovolj napijejo. Z malim trudom se da tukaj veliko opraviti. Marsikateri travnik bi ne stradal mokrote že kmalu v spomladi, ako bi mu bil njegov lastnik kaj velekorišne snežnice privoščil. Koliko vode teče brezkoristno mimo nekaterih travnikov, kedar sneg kopni, namesto da bi se na nje napolnila? Posebno veliko gnojivnih tvarin ima voda, ki iz stez ali zacestnih grabnov pribaja! Pogosto tečejo potočiči in vode po sredi ali ob robih travnikov; tukaj je napajanje celó lahko. Druga skrb pri travnikih zadeva gole, izsušene prostore v njih. Ti se morajo prekopati ali izorati in posejati z deteljo ali kakim drugim sadežem tako, da za njim zopet trava zaraste. Praznih prostorov sredi travnikov ne trpi noben priden gospodar. Naposled je še omeniti, da je travnikom tudi gnojiti treba, vsaj vsakih 10 let enkrat, sicer pa, če se hoče in more, vsako 6. leto. Najboljši gnoj za travnike je mešanec ali kompost. Jako koristen je pepel, ki iz zemlje zvabi novo travo zlasti deteljo, kakor da bi „copral“. Na travnike, kateri preveč ne

visijo pa tudi voda na njih ne obstaja, je dobro, če se jim navozi nekoliko hlevnega gnoja. Ta se lepo raztrosi in skozi zimo ležati pusti. V spomladi se potem varčno pograblja in na njivo spravi. Sedaj je tudi čas gnojuico na travnike voziti. Kar nje ne gre na gnojišče ali na kup za mešani gnoj, to se naj privošči senožetim. Sicer izvažajo gnojnico bolj po zimi in v spomladi; ali v spomladi so travniki premokri in premečki in kar zamoreš dnes storiti, ne odlagaj na jutro. Malo porajtana krompirnica je izvrsten gnoj za travnike; naj se torej skrbno iz njih pobere, po travnikih raztrosi in do spomladi ležati pusti! Mahovite ali z mahom že skoro celó preraščene travnike pa najbolj kaže preorati in nekaj časa kot njive rabiti in potem zopet z primernim travnim semenom posejati.

Pobiranje vžitnine od mošta, vina in mesa (Verzehrungssteuer) v letu 1878. (1879 in 1880) se bo po dražbi oddajalo po sledeči izklicni ceni za dotične vžitninske okraje: Gornjigrad 5200 fl., Mozirje 13.023 fl., Luče 3177 fl., Konjice 8500 fl., Oplotnica 5300 fl., Vitanje 4200 fl., sv. Duh 3588 fl., št. Ilj 1412 fl., Velka 3276 fl., Slov. Bistrica 10.700 fl., Poljskava 5000 fl., Poličane 7200 fl., Šmarje 7300 fl., Susem 2400 fl., št. Jernej 2500 fl., Planina 2300 fl., Podčetrtek 3100 fl., Sevnica 3500 fl., Videm 4000 fl., Sušice 3800 fl., Žavec 10.400 fl., Vojnik 8600 fl., Dražba se bo za prvih 9 okrajev vršila 5. novembra, za naslednje okraje pa 6. nov. pri finančni direkciji v Mariboru.

Sejmovi na Štajerskem. 2. nov. Vitanje, Straden; 3. nov. Pišce; 5. nov. Lesično, Selnica, Maribor; 6. nov. sv. Križ pri Ljutomeru, Lemberg, sv. Lenart v slov. gor. sv. Vid, Nova cerkva, Brežice, Ročica; 10. nov. Pongva, sv. Martin pod Wurmbergom.

Sejmovi na Koroškem. 6. nov. Podklošter, Feld, Mariborjet, Strassburg; 10. nov. Dürstein; 12. nov. Krško, št. Martin, Gorjue-Belane.

Dopisi.

Iz mariborske okolice. (Odločilo okrajnega šolskega sveta) zaradi Seidlovega šolskega računa do srenjskih predstojnikov se tako glasi: „Okrajni šolski svet je v seji 9. avgusta t. l. od krajnega šolskega sveta v Kamei predložene šolske račune od leta 1865. do slednjega decembra 1876 pregledal in z dostavkom resnične spoznal, da se morate ovi dve pobotnici (kvitingi) za leto 1876 od zaračunjenih obresti od Wisthalerjevega kapitala in sirotinskega zavoda v Kamei priskrbebi. Po sklenjenem računu še ostane tirjatev za računarja 45 gld. 94 kr. in dolžni zaostanek v hranilnico od 1. novembra 1875. do 1. maja 1877. s 525 gld. potem od Nustererjevega kapitala od 19. ju-